

SENDİKALARDA DELEGELER VE DEMOKRASİ

Aydınlık Gazetesi, 10 Aralık 2011

Yıldırım Koç

Sendikaların ve konfederasyonların genel kurullarında yapılan seçimler gerçekten demokratik midir; delegeler özgür iradelerini sandığa yansıtabilirler mi?

Bazı gözlemleri ve bilgileri aktarayım. Siz karar verin.

Seçimlerde genel kural, gizli oy, açık sayıdır. Ancak seçimler sırasında sandıklar öyle düzenlenir ki, deneyimli bir sendikacı hangi sendikanın delegelerinin nereye oy verdiğini hemen saptayabilir. Seçimlerde tek sandık yerine (oy verme işlemi kolaylaştıracağı gibi bir gerekçeyle) çok sayıda sandığın kullanılmasının amacı da budur. Bazı sendikaların delegelerinin hangi tarafa blok olarak oy vereceği bilinir. Bu sendikalarla delegesinden kuşku duyulan sendikalar bir sandıkta birleştirilir. Böylece söz verip de oy vermeyenler belirlenir.

Bir sendikanın delegelerinin söz verdikleri biçimde oy kullanıp kullanmayacağını denetlemenin yollarından biri renkli kalem veya farklı kalınlıkta yazan kalem kullanmaktır. Oy pusulası üzerinde bir işaretin olması o oyun iptalini getirir. Ancak renkli bir kalemle veya farklı kalınlıkta bir kalemle oy pusulasının işaretlenmesi konusunda bir kısıtlama yoktur. Kuşku duyulan sendikanın delegelerine diğerlerinden farklı bir kalem verilir ve oy pusulalarını o kalemle işaretlemeleri istenir. Oylar sayılırken de durum ortaya çıkar.

Geçmişte bu amaçla birçok farklı yöntem kullanılıyordu; ancak artık fotoğraf çeken cep telefonları çıkınca, bunların çoğu eskide kaldı. Delege oy pusulasını işaretledikten sonra fotoğrafını çeker ve oyunu kullandıktan sonra kendisini denetleyene göstererek “namusluluğunu” kanıtlar.

Bunlar ve benzerleri, denetim dışına çıkma eğilimindeki delegeyi kontrol altına almanın zorlayıcı yöntemleridir.

Bir de satınalma yöntemi vardır.

Bir tarihte bir sendikanın kendi genel kurulunda delegelere dizüstü bilgisayar dağıtıldığını duymuştum. Delegelerini umreye götüren sendika da biliyorum. Hatta bu sendika bazı AKP il başkanlarına da “kiyak yaptı,” onları da umreye götürdü. Kimse kul hakkı yenerek gidilen umrenin ne işe yaradığını sorgulamadı bile.

Sendika genel kurul delegelerinin otel giderleri sendika tarafından karşılanır. Ayrıca yemek parası da ödemeler. Bunlara karşın büyük sendikalarda büyük miktarlarda genel kurul harcırahı ödenir. Eğer seçimler çekişmeliyse, oy satan delege sayısı da az değildir.

Bir de yemin ettirme var. Yol-İş’in 19.10.1986 günü yapılan genel kurulu öncesinde 22 şube başkanı tarafından imzalanan protokol şöyle bitiyordu: “Sayın Genel Başkanımız Bayram Meral’in liderliğinde tesbit edilecek sıralamaya göre yönetim, denetim, disiplin ve üst kurul üye adaylarına oy vereceğime, delegelerime de oy verdirmek için ikna etmeye çalışacağıma; Allahım, kitabım, şerefim ve namusum üzerine yemin ederim.” İnsan malzememiz değişmediğine göre, herhalde bugün de böyle protokoller imzalanıyor; üzerinde büyük miktarlar yazılı senetler alınmaktadır.

Peki, bütün bunlar işçi sınıfına yarar mı?

Hemen acelelikle “yaraşmaz” demeyin. Bugünkü işçi sınıfı kapitalizmin ürünüdür. Kapitalizmin bireyciliği, üçkağıtçılığı, ahlaksızlığı, köşeyi dönmeçiliği, “kendi gemisini kurtaran kaptan”cılığı hep işçi sınıfının mensuplarına da yansır. İşçi sınıfı ancak sermayedar sınıfa karşı mücadele sürecinde kapitalizmin bu pisliklerinden zaman içinde temizlenir. Kapitalizme karşı mücadele etmeyen çürür, kokuşur; işçileri kapitalizme karşı mücadele arındırır. Eğer bir sendika kapitalizme karşı mücadele etmiyorsa, bu tür çürümeyi yönetiminde de, üye tabanında da görürsünüz.

Ayrıca bir işçinin evinde ne kadar demokrasi varsa, kendisi de sendikasında o kadar demokrasi talep eder.

Çok eskiden, “Osmanlıda oyun çoktur, ama sendikacı Osmanlıyı suya götürür susuz getirir,” derdim. Yıllardır şöyle diyorum: “Osmanlıda oyun çoktur, ama sendikacı Osmanlıyı suya götürür, susuz getirir; bir daha suya götürür, yine susuz getirir; belki bir daha suya götürüp susuz getirir.”

Siz sendikacıları ne zannediyorsunuz? Türk-İş genel kurulunu bir de bu gözle izleyin.

NOT: Yayımlanmış kitap ve broşürlerimin çoğunun tam metinleri ile makale ve köşe yazılarıma www.yildirimkoc.com.tr adresinden ulaşılabilir.